

Fig. 27. Alterstager, antagelig o. 1650-1700 (s. 2578). Foto Arnold Mikkelsen 2020. – *Altar candlesticks, probably c. 1650-1700.*

Alterstager (fig. 27), antagelig o. 1650-1700, af mat og blank messing, 53,5 cm høje inklusiv lysepig, med cirkulær, profileret fod, balusterskaft med to pæreformede led omkring et fladtrykt, profileret kugleled og profileret lyseskål af form som foden.

Alterbøger m.m. 1) (Fig. 28-29), *Biblia, Det er, Den gantske Hellige Scrifft, paa Danske igien offuerseet oc prentet effter vor allernaadigste Herris oc Kongis K. Christian den IV. Befaling*, København 1633 (Christian IV's bibel), skænket til kirken af Birthe Cathrine Levetzau 1775. Indbindingen, fra o. 1775, er af sort læder med ældre, genanvendte beslag af sølv i drevet arbejde. På bindets for- og bagside er kvadratiske hjørnebeslag, 6,8×6,8 cm, med tungede rammer omkring siddende evangelister med symbolvæsener, hver gentaget to gange, på forsiden foroven Lukas, fornedet Johannes, og på bagsiden foroven Matteus, fornedet Markus. Midt på forsiden er et ovalt beslag i bladkrans, 10,5×7,5 cm, med en kalvariegruppe: Kristus på korset, flanke-

Fig. 28-29. Alterbog nr. 1. Christian IV's bibel, 1633, i indbinding fra o. 1775 med ældre, genanvendte sølvbeslag, skænket af Birthe Cathrine Levetzau 1775 (s. 2578). 28. Forside. 29. Bagside. Foto Arnold Mikkelsen 2019. – *Altar book no. 1. Christian IV's Bible, 1633, in binding from c. 1775 with older, re-used silver mountings, donated by Birthe Cathrine Levetzau in 1775. 28. Front. 29. Back.*

Fig. 30. Alterbøger nr. 2-3 (s. 2579). Tv. alterbog, 1783, i samtidig indbinding med genanvendte beslag af sølv fra 1739, oprindeligt tilhørende Niels Juel og Sophie Amalie Parsberg. Th. salmebog, 1914, i indbinding med genanvendte beslag af sølv fra 1861, oprindeligt tilhørende Julie Reedtz-Thott. Foto Arnold Mikkelsen 2019. – *Altar books nos. 2-3. Left: Altar book, 1783, in contemporary binding with re-used mountings of silver from 1739, originally belonging to Niels Juel and Sophie Amalie Parsberg. Right: Hymnal 1914, in binding with re-used mountings of silver from 1861, originally belonging to Julie Reedtz-Thott.*

ret af Maria og Johannes. Ved korsfoden ligger et kranium, og i baggrunden ses konturerne af byen Jerusalem. På bagsiden er et tilsvarende beslag med den opstandne Kristus, der svæver i en skybræmme over graven, omgivet af fire nyligt vækkede eller flygtende soldater. Bogen lukkes med to læderstropper med messinghægter, fastgjort med beslag udformet som frodige blomsterstande. På bindets ryg står med gyldne versaler: »Biblia«. Snittet er forgyldt og har præget mønster af blomsterstande og andre ornament. Forrest i bindet er indsat en side med giverindskrift: »Denne Bibel er givet til Thorsinge Slots-Kirke af Høy- og Velbaarne Frue Geheyme-conference-Raadinde Peder Iuell fød Lewetzau til Hverringe. Anno MDCCLXXV«. På næste side er et håndskrevet takkevers, forfattet af sognepræst i Bregninge, Jørgen Valerius Thor-møhlen, og dateret 1. jan. 1775.

2) (Jf. fig. 30), *Forordnet Alter-Bog udi Danmark og Norge*, København 1783, i samtidig ind-

binding af sort fløjel med genanvendte beslag af sølv i drevet arbejde fra 1739. På for- og bagside er kvadratiske hjørnebeslag, 3,5×3,5 cm, med de fire evangelister med deres symbolvæsener, indsat i arkitektoniske rammer med søjler og buer.⁸² Midt på bindets for- og bagside er en oval plade, 5,5×4,5 cm, med våbenskjolde og initialer: »NJ SAPB« for Niels Juel og Sophie Amalie Parsberg samt årstallet »1739«. Bogen lukkes med to spænder (det ene afbrækket), fastgjort med gennembrudte akantusbeslag.

3) (Jf. fig. 30), *Psalmebog for Kirke og Hjem*, København 1914, i indbinding af rødt fløjel med genanvendte beslag af forgyldt sølv i gennembrudt arbejde fra 1861. For- og bagside har hjørnebeslag i frodig akantus, der munder ud i kors med trepasender. Midt på forsiden er Julie Reedtz-Thotts kronede monogram: »JRT«, på bagsiden årstallet »1861«. Bogen lukkes med et korsformet spænde, fastgjort med akantusbeslag.

Fig. 31. Messehagel nr. 1, formentlig o. 1840 (s. 2580). Foto Arnold Mikkelsen 2020. – *Chasuble no 1, probably c. 1840.*

Messehagler. 1) (Fig. 31), formentlig o. 1840, af gyldent, nu falmet fløjel med for af lyst lærred, kantet med guldgalonier og med tilsvarende kors på ryggen.⁸³ Messehagelen opbevares i depot på slottet.

2) O. 1900, af mørkviolet fløjel med for af rødt silke, kantet med smalle guldgalonier og med rygkors af bredere galoner. Hagelen opbevares i depot på slottet.⁸³

Alterskranke (jf. fig. 21), formentlig 1880, af sortmalet støbejern, opstillet i hestekoform. Skranken består af slyngbånd, der er oprullet i hjerteformer med volutter og afsluttes med forgyldte knapper. Over den flade håndliste er forgyldte knopper. Knæfaldet, af træ, er malet lysgråt og polstret med rødt fløjel, fastgjort med stjerneformede messingsøm.

†*Alterskranke* (jf. fig. 45–46), antagelig 1687 eller muligvis anden halvdel af 1700-tallet, tresidet, bestående af balustre under en håndliste.

Døbefont (fig. 32), formentlig 1880, af alabast, 70 cm høj; kummen fremstår med mange revner, og et stykke af kanten mangler. Fonten består af et glat søjleskaft med attisk base på firkantet plint. Herpå hviler den vaseformede kumme, der har cirkulær fod, kort cylinderskaft med ring på midten og lav, bred skål med udkraget munding over hullet. Til kummen er fastgjort to kraftige, buede hanke, en på hver side.⁸⁴ Fonten hviler på et firkantet postament med konkave sider af forgyldt træ, prydet med guirlander og bladranker i stuk. Den står i korets nordside.

Dåbsfad (fig. 33), 1880, af messing, 44,5 cm i tværmål. På fanen er graverede initialer: »CJB« og »JRT« for Carl Juel-Brockdorff og Julie Reedtz-Thott samt våbenskjold for førstnævnte, endvidere, på den modsatte side, årstallet »1880«.

Prædikestol (fig. 34), formentlig 1687, ombygget 1880. I sin nuværende opstilling består prædikestolen af kurv, underbaldakin, opgang og himmel,

Fig. 32. Døbefont, formentlig 1880 (s. 2580). Foto Arnold Mikkelsen 2019. – *Font, probably 1880.*

Fig. 33. Dåbsfad, 1880, skænket af Carl Juel-Brockdorff og Julie Reedtz-Thott (s. 2580). Foto Arnold Mikkelsen 2019. – *Baptismal dish, 1880, donated by Carl Juel-Brockdorff and Julie Reedtz-Thott.*

alt vistnok fra 1687, mens kurvens laurbærguirlande og bogstol formentlig er tilføjet 1880. Oprindeligt fandtes desuden et trygskjold (jf. ndf.).

Kurven har fire fag med smalle, højrektangulære fyldinger samt et smallere, glat tilslutningsfag ved sydvæggen. Postamentet udfyldes af en båndomvundet laurbærguirlande, mens frisen er glat under en kraftig gesims med bøjler med engle hoveder på hjørnerne. Håndlisten er betrukket med rødt fløj, fastgjort med stjerneformede messingsøm. En bogstol, udformet som en opslået bog, er monteret indvendig i kurven. Underbaldakinen er svejftet og ved glatte ribber delt i otte fag; den afsluttes fornedet af en stor bladknop. Opgangen, der forløber fra koret langs sydvæggen, består af fyldingspanel med fire smalle, højrektangulære fyldinger, svarende til kurvens, og afsluttes fornedet af en pilaster.

Lydhimlen er ottekantet med glat frise under en profileret kronliste hvorover topstykker med bladværk i gennembrudt arbejde; over hjørnerne er opretstående småblade. Loftet har ottekantede profilrammer. Under himlen hænger et draperi af rødt fløj, kantet med guldgaloner, formentlig fra 1880 (*prædikestolsbeklædning*).

Prædikestolen er hvidmalet med forgyldte detaljer, og bogstolens yderside er sort. Prædikestolen var tidligere malet i to mellemgrønne nuancer med sorte fyldinger, muligvis som bund for tandskrifter, samt grå og forgyldte detaljer; på himlen forekom desuden en mørkere grøn farve.⁸⁵ Prædikestolen blev siden malet mellemgrå med bibeholdelse af forgyldningen.⁸⁶

Kurven var oprindeligt forsynet med et trygskjold med en formentlig malet indskrift med fraktur: »1: Petr: 2: vers: 5:/ Oc byggis I som leffen-/des Steene, at i vorde et/ Aandeligt Huus« (1 Pet. 2,5) (jf. fig. 48).⁸⁷

Fig. 34. Prædikestol, formentlig 1687 (s. 2580). Foto Arnold Mikkelsen 2019. – *Pulpit, probably 1687.*

Fig. 35. Løse stole nr. 1-2, o. 1820-40 (s. 2582). Foto Arnold Mikkelsen 2019. – *Loose chairs nos. 1-2, c. 1820-40.*

Prædikestolen var oprindeligt opsat i sydsiden på hvælpillen mellem andet og tredje fag med opgang fra vest (jf. fig. 45). 1880 blev den flyttet til sin nuværende plads foran hvælpillen mellem første og andet fag med opgang fra øst (jf. fig. 39). I denne forbindelse må \ddagger rygskjoldet være taget ned, ligesom kurven med underbaldakin og opgang må være ombygget og tilpasset den nye placering.⁸⁸

Stolestader (jf. fig. 16-17 og 39) med endegavle, der kan være fra anden halvdel af 1700-tallet, mens de øvrige dele antagelig er fra 1880. Endegavlene er 125 cm høje og har højrektangulære spejlfyldinger, dannet af påsatte lister. De afsluttes foroven af en vandret profil hvorover et svejftet topstykke. Ryggene har tværrektangulære, profilerede fyldinger. Langs væggene er fyldingspanel hvorimellem indergavle med vandret profil foroven. Stolene er opstillet med 13 rækker i sydsiden og ni i nordsiden, idet herskabsstolen indleder denne række (jf. ndf.); endvidere findes en bänk ved vestvæggen på hver side af indgangen. De har lysegrå marmorering med forgyldte profiler. Endegavlene var angiveligt oprindeligt malet i to grønne nuancer med grå og forgyldte detaljer og blev siden malet mellemgrå med bibeholdt forgyldning.⁸⁹

Stolestaderne må være taget ned o. 1848, da kirken første gang tjente som lazaret. Ifølge em-

bedsbogen blev der opsat nye stolestader i forbindelse med istandsættelsen 1880; at dømme efter de i konservatorrapporten omtalte farvelag samt den stilistiske udformning må de gamle endegavle dog være genanvendt.

\ddagger *Stolestader*(?), 1687, formentlig nedtaget eller ombygget i anden halvdel af 1700-tallet.

Herskabsstol (jf. fig. 39), indrettet 1880, men med genanvendte endegavle som stolestadernes (jf. ovf.). Stolen, der indgår i det almindelige stoleværk forrest i nordsiden, har fire endegavle mod midtergangen hvorimellem fyldingspanel; heraf er det midterste fag en dør. Langs nordvæggen er indergavle og vægpaneler, og der er bænke mod øst, vest og nord. Malet som stolestaderne.

Løse stole. 1) (Jf. fig. 35), o. 1820-40,⁹⁰ tre stole med ryg med to tværstivere, den nedre i gennembrudt arbejde, og lige ben. Stolene er malet lysegrå, sæderne polstret med rødt fløjl. Ved korets nordvæg.

2) (Jf. fig. 35), o. 1820-40,⁹⁰ to stole med ryg med tre tværstivere, hvoraf den midterste er vifteformet omkring en knap i midten, samt lige ben. Malet og polstret som nr. 1. Ved korets sydvæg.

3) (Fig. 36), antagelig o. 1850-80, fire 90 cm høje stole med tunget ryg med bærehank foroven, drejede forben og glatte bagben. Benene er sortmalede, ryg og sæde er polstret med korsstingsbroderi med forskellige blomstermotiver, bl.a. roser og liljer, udført i røde, lysrøde, hvide og grøngule nuancer på lys bund. Om sædets kant er monteret bånd med røde og gyldne frynser. Stolene står på herskabspulpituret.

Fire gråmarmorerede *bænke* (jf. fig. 21), antagelig 1880, med ryg med en lodret stiver, er opstillet ved korets langvægge.

Et lille, gråmalet *bord* står ved korets sydvæg.

Pengebøsse, antagelig o. 1880, af bronzemalet blik, 20 cm høj, keglestubformet med profileret låg med overfaldslukke og stor pengetragt. I våbenhuset.

Dørfløje. *Udvendig*. (Jf. fig. 11), formentlig 1880, af eg, en dobbeltfløj for indgangen til kirken; i dårlig stand. Hver fløj har to profilerede fyldinger, den øvre spidsbuet, den nedre kvadratisk. Slaglisten er udformet som en kanneleret pilaster med kompositkapitæl.

Indvendige. 1) (Jf. fig. 39), 1880, af eg, en dobbeltfløj mellem kirke og våbenhus. Hver fløj har to spejlprofilerede fyldinger med knapper, den øvre rektangulær, den nedre kvadratisk. Mod kirkerummet er fløjene indsat i en portalformet gerigt med pilastre hvilende på høje postamenter under en forkroppet gesims med fyldingsfelt og profilet kronliste. Fløjenes yderside er umalet, indersiden og gerigten er hvid med forgyldte profiler.

2) (Jf. fig. 37). Uvis datering, dobbeltfløj i døren til herskabspulpitret, hver fløj med to profilerede fyldinger af uens størrelse. Fløjene er hvidmalede med forgyldte profiler på ydersiden.

†*Dørfløje.* (Jf. fig. 45), muligvis o. 1687, to rundbuede dobbeltfløje, hver fløj med fire fyldinger, var indsat i vestvæggen under pulpituret på hver side af altertavlen.

Herskabspulpitur (fig. 37), formentlig 1880, opsat på nordvæggen i andet fag med adgang fra den såkaldte kirkesal. Pulpituret, der er udført i en historicerende, nyklassicistisk præget stil, springer frem fra væggen som en karnap med lige, lodrette sidestykker, brystværn med fremskudt, halvrundt midterparti og svejft gesims. Sidefelterne kantes af volutranner, der mødes omkring fligede bladornamenter foroven og forneden, og har

på fladen festoner af bølgeblade, ophængt i sløjfer med rosetter. Postamentet har retkantede panelfelter med spejlfyldinger og knapper i sviklerne over en fodliste af båndomviklet laurbærguirlande. Gesimsen kantes af volutranner og har midt på et bladornament; på fladen er svejfedede felter med palmegrene.

Herskabspulpitret er hvidmalet med forgyldte profiler og ornament. Postamentets spejlfyldinger har i det centrale felt Juel-Brockdorffs våbenskjold i heraldiske farver, flankeret af griffe, og i de omgivende felter er gyldne, kronede monogrammer for Carl Juel-Brockdorff og Julie Reedtz-Thott, mens de to yderste felter tilsammen danner årstallet »1880«, anført med gyldne cifre. I åbningen hænger en baldakin af gylden brokade med kvaster og frynser. Herskabspulpitret er møbleret med fire løse stole (nr. 3).

†*Herskabspulpitur*, uvis datering, opsat på samme sted som det nuværende (jf. s. 2563).

Orgel, 1910,⁴⁶ opsat 1968, med fem stemmer. Bygget af A. H. Busch & Sønner, København. Disposition (C-f³): Bordun 16 Fod, Principal 8 Fod, Gedakt 8 Fod, Gamba 8 Fod, Oktav 4 Fod. 2 kollektiver. Mekanisk aktion, registerkancelvindlader. Orglet stod oprindeligt i Bregninge

Fig. 36. Løse stole nr. 3, antagelig o. 1850-80 (s. 2582). Foto Arnold Mikkelsen 2019. – *Loose chairs no. 3, probably c. 1850-80.*

Fig. 37. Herskabspulpitur, formentlig 1880 (s. 2583). Foto Arnold Mikkelsen 2019. – *Family gallery, probably 1880.*

Kirke (s. 2509), men blev 1968 flyttet til slotskirken af organist, sadelmager Falentin, angiveligt på dennes egen bekostning,⁹¹ og opstillet på orgelpulpituret bag en attrapfacade fra 1782 (orgelfacade nr. 1, jf. også †orgel nr. 2), men bibeholdt tillige sin oprindelige facade (orgelfacade nr. 2), dog på nær midtdelens øvre rammeværk.

Orgelfacader. 1) (Fig. 38), 1782 (jf. †orgel nr. 2), en attrapfacade med to halvrunde, fremspringende tårne hvorimellem to lavere, tilsvarende tårne omkring et indadbuget midterfelt, alt indsat i et rektantet rammeværk med forkrøppet postament og gesims og forsynet med pibegitre, der er kantet af akantusløv. Sidetårnene krones af brænden-

de olielamper, hvorimellem hænger en guirlande af egeløv, mens der over midterfeltet er opsat en bladværksrocaille. Facaden er hvidmalet med forgyldte profiler og ornament; pibegitrene er skiftevis bronze- og sølvfarvede. Den var angiveligt oprindeligt malet i to mellemgrønne farver med grå og forgyldte detaljer og siden mellemgrå med bibeholdt forgyldning.⁵²

2) 1910; samhörrende med kirkens nuværende orgel, med to tårne med profileret gesims og buede indsætter med firbladede rosetter hvorimellem pibefelt. Facaden er hvidmalet med grå detaljer.

†*Orgler.* 1) O. 1725–50, et positiv, som blev istandsat og udvidet 1780 af Hannibal Nielsen